

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д-р Чавдар Христов, Софийски университет „Св. Климент Охридски” - Факултет по журналистика и масови комуникации, на дисертационен труд на Милен Николаев Филипов *„Псевдосъбитието (медия събитието) като стратегически инструмент в политическия публичен релейшънс”* за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Журналистика (Връзки с обществеността)”, професионално направление 3.5, „Обществени комуникации и информационни науки”, с консултант проф. д-р Тодор Петев.

Актуалност на темата:

Актуалността на избраната изследователска тема *„Псевдосъбитието (медия събитието) като стратегически инструмент в политическия публичен релейшънс”* безсъмнено се определя от прекомерната му употреба от управляващите елити за пропагандни цели, оказваща манипулативно въздействие върху масовата аудитория. Определя се също и от обстоятелството, че подобен подход поставя под съмнение не само етичността и социалната полезност на комуникационната технология „връзки с обществеността”, но и застрашава нормалното протичане на демократичния политически процес у нас.

Обем, източници и структура:

Обемът на дисертацията е 215 страници, от които 180 текст, 35 библиография и приложения.

Текстът е информационно наситен, отличава се с висока степен на аналитичност и аргументация, написан е на добър научен език. Изведеният понятиен и терминологичен апарат е прецизно дефиниран в съответните раздели на изследването. Направени са необходимите ограничения на изследването съобразно заложените цели и теза.

Използваните източници според библиографската справка са 134, от които 62 са заглавия на кирилица и 72 на латиница, както и 30 онлайн източника. За изследването на случаи (case studies) са използвани 255 медийни публикации.

Анализираните научни трудове от авторитетни български и чуждестранни автори обхващат изследвания в областта на политическия пиар, имиджа, медиите, събитийния мениджмънт, комуникационните стратегии и пропагандата. Този *интердисциплинарен подход* е очертал необходимия теоретичен фундамент, върху който докторантът е изградил своето изследване.

Дисертационният труд следва *структура* от увод, четири глави и заключение.

Използваните *методи* са анализ на научна литература, анализ на медийни публикации, сравнителен и съдържателен (количествен и качествен) анализ, изследване на случаи (case studies), анкетно изследване, които в своята съвкупност са довели до много добър резултат.

Съдържание:

В *първата глава* е анализирано *събитието като социален феномен*. Последователно и във взаимовръзка са анализирани различните видове събития, техните характеристики и влияния върху социалните нагласи, специфичните им отлики, трансформиращата и интегриращата им роля. Върху тази основа са очертани най-важните общи и технологични характеристики на *псевдосъбитието*: неговата драматургична същност, символна и емоционална експресия на периферно убеждаващо въздействие и стратегически елементи, доближаващи го до стратегемата (измамата) като маневра, използвана в политическата комуникация (пропагандата).

Във *втората глава* е направена прецизна характеристика на *политическия пиар*. Изведени са предпоставките за неговата поява като комуникационна технология, свързана с демократизацията на обществото и в тази връзка *същностните му различия с пропагандата*, определящи го като целенасочено управление на взаимноизгодни отношения между политическите субекти и техните публики. Също и определени *прилики* в стратегическата им стойност, които на често размиват разпознаваемите граници между тях. Направена е съответната връзка между *политическия пиар и псевдосъбитието*. Очертана е ролята им във формирането на медийния дневен ред като резултат от информационно доминиране, рамкиране на проблемите и перманентна кампанийност, в конструирането на политически имиджи. Използвани са аргументи от влиятелни

теоретични направления като тези за дневния ред, за рамкирането, за комуникационния мениджмънт, за имиджа и др.

В *третата глава* е изявена *взаимовръзката между медиите и псевдосъбитието*. Застъпена е *тезата за пиаризация на медийното влияние*. Аргументирано е дирижирането на медийните ефекти от управляващите елити - вече не медиите определят дневния ред, а политиките чрез политическия пиар и финансови инструменти за въздействие. Проблемът е анализиран върху опозициите медии-политически пиар, информиране-манипулация. Очертан е аналитично процесът на медиатизация на съвременното общество, тенденциите на симбиоза между медии и политически елит, водещи до медиокрация. Също и нарушеният баланс в полза на пиаризацията на медийното съдържание, където псевдосъбитието като информационен продукт заема доминиращо място.

В *четвъртата глава* е извършено отлично анкетно изследване сред специалисти по публична комуникация, което заедно с посочените от тях и анализирани случаи верифицира напълно изведените теоретични заключения в първите три глави. По-важните изводи от *анкетата* са следните:

- Социалната реалност активно се конструира чрез псевдосъбития.
- Псевдосъбитието е стратегически/тактически подход.
- Псевдосъбитието и медия събитието не се разграничават ясно от специалистите по публична комуникация.
- Реализирането на псевдосъбитието е зависимо от социалнополитическата конюнктура.
- Псевдосъбитието влияе предимно върху емоционалните нагласи, създавайки псевдореалност.
- Псевдосъбитието се проявява под различни форми, запазвайки комуникационните си функции.
- Псевдосъбитието е комуникационен инструмент за постигане на краткосрочни и непосредствени цели.
- Псевдосъбитието измества фокуса към по-маловажни събития.
- Псевдосъбитието манипулира общественото мнение.

- Псевдосъбитието изгражда/разрушава политическия имидж.
- Политическите партии изграждат предизборните си кампании върху псевдосъбития.
- Псевдосъбитието е конструкция на границата между реалността, манипулацията и пропагандата.

Върху основата на анализа на *определени от респондентите три случая* (прерязване на ленти при откриване на участъци от магистрала „Тракия“, имената на специализирани полицейски акции и изказване на Ахмед Доган) като псевдосъбития са формулирани следните по-важни изводи:

- Псевдосъбитието създава усещане за социален напредък, използва се за политически реваншизъм и агресивно насища медийното пространство.
- Етикирането е техника, ефективно използвана при конструирането на псевдосъбития.
- Псевдосъбитието се използва за подкрепа на комуникационни стратегии, които демонстрират силата на политическата организация и нейните водачи, които демонизират и дискредитират образа на политическия конкурент, които разбиват конкурентни политически коалиции.

След всяка от главите в изследването е направено обобщение на най-важните изводи, което определено е допринесло за логическата му последователност. Тук трябва да отбележа, че докторантът се е съобразил в значителна степен с направените забележки и препоръки от мен при вътрешната защита, които се отнасяха предимно до структурата и текстовите взаимовръзки между отделните части на изследването. В тази посока би могло още да се желае при четвъртата, последна глава.

Научни изводи:

Върху основата на извършеното изследване са формулирани следните научни изводи с теоретичен и практико-приложен характер:

- Псевдосъбитието се използва приоритетно като комуникационен инструмент в политическия пиар.

- Псевдосъбитието е комуникационен конструкт с манипулативно въздействие върху общественото мнение и имиджови представи.
- Конструирването на всяко псевдосъбитие следва медийната логика с цел трансформирането си във водеща новина и съответно широко отразяване.
- Чрез псевдосъбитието се осъществява информационен контрол върху медиите.
- Псевдосъбитието е с ограничен темпорален характер и цели.
- Псевдосъбитието се използва в подкрепа на различни комуникационни стратегии в политическата конкурентна борба.

Основни приноси:

- Формулирана и аргументирана е теза за пиаризация на медийните ефекти, която изяснява ролята на управляващите елити при използването на медиите за пропагандни цели.
- Изведена е аргументирана взаимовръзка между политическия пиар и пропагандата.
- Направени са важни разграничения между двете комуникационни технологии (политически пиар и пропаганда) предвид смесването им в някои теоретични постановки.
- Изявени са основните характеристики на псевдосъбитието, както и неговите прилики и отлики със сродни социални феномени.
- Класифицирани са по единен критерий планираните събития като по този начин са въведени ясни разграничения между псевдосъбитието и медия събитието, псевдосъбитието и събитието за медии, псевдосъбитието и специалното събитие.
- Изявени са стратегическите комуникационни измерения на политическия пиар и псевдосъбитието като негов инструмент.

Оценка на автореферата:

Авторефератът отговоря на съдържанието на дисертационния труд и изяснява най-важните му достижения.

Оценка на публикациите:

Дисертантът има публикувани четири самостоятелни научни статии по изследователската тема в печатни сборници.

Въпроси и препоръки:

Имам следните *въпроси*:

1. Как се отразява липсата на ясно разграничение между псевдосъбитието и медия събитието сред комуникационните специалисти върху коректността на медийните съобщения?
2. Как би могъл да бъде решен този проблем?

Основната ми *препоръка* към докторанта е да продължи да работи в очертаното изследователско поле, както и да публикува резултатите от дисертационното си изследване в монографичен труд. Тези резултати не само надграждат теоретичното знание по проблема в българската научна литература, но имат и отношения към демократичния процес у нас.

В заключение с убеденост може да се твърди, че Милен Филипов е прецизен изследовател, с високи теоретични знания и аналитични умения. *Получените резултати от изследването се отличават с научна коректност и теоретико-приложна стойност.*

Предвид изложените основания препоръчвам на уважаемото жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Милен Николаев Филипов по научна специалност „Журналистика (Връзки с обществеността)”, професионално направление 3.5, „Обществени комуникации и информационни науки”, за което и ще гласувам.

София,

21.03.2015 г.

Рецензент:

Доц. Д-р Чавдар Христов